

Original: engleski

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE LICA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG HUMANITARNOG
PRAVA POČINJENA NA TERITORJI BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991. GODINE

IZJAVA SVEDOKA

PODACI O SVEDOKU:

Prezime: Deda

Ime: Merita Ime oca: Mark Deda

Nadimak: nema Pol: ženski

Datum rođenja: 08. 01. 1983.

Mesto rođenja: Guska /Guske/, opština Đakovica /Gjakove/, Kosovo

Nacionalnost: Albanka Veroispovest: katolička

Jezik/jezici koje govori: albanski

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuje od navedenih):

Jezik/jezici korišćeni u toku razgovora: engleski i albanski

Trenutno zanimanje: učenica srednje škole

Adresa: Guske, kuća br. 14, Đakovica, Kosovo, tel. 22596, vlasnik Anton Deda

Kontakt: kao što je navedeno

Datum(i) razgovora: 8. april 2000.

Mesto razgovora: Đakovica, Kosovo

Razgovor(e) vodio: Paolo Pastore Stocchi Prevodilac: Taulant Saraqini

Imena svih lica osoba prisutnih tokom razgovora: Ana Deda, majka svedokinje

Potpis/paraf svedoka:/potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

IZJAVA SVEDOKA

Zovem se Merita Deda, rođena sam u Guski, opština Đakovica, gde sam provela celi svoj život. Učenica sam srednje škole u Đakovici i živim u Guski zajedno sa svojom porodicom, čiji su članovi:

Ana Deda, moja majka, stara 45 godina, Gita Deda, moja sestra, stara 17 godina, Pjeter Deda, moj brat, star 15 godina, Pal Deda, moj brat, star 12 godina, Mone Deda, moja tetka, stara 38 godina, Josef Deda, Monin sin, star 12 godina, Jeton Deda, Monin sin, star 10 godina, Edison Deda, Monin sin, star jednu i po godinu.

Srpske snage, VJ /Vojska Jugoslavije/ i policija (naznaka istražitelja: svedok podrazumeva MUP) bile su raspoređene na našem području od jeseni 1998. To područje se nalazi blizu granice, tako da su njime stalno patrolirali. Koliko se sećam, nije bilo incidenata između srpskih snaga i seljana u tom periodu. U tom periodu nisam videla paravojne jedinice na našem području.

Išla sam svaki dan peške u školu u Đakovici i nikada nisam imala problema na policijskom kontrolnom punktu koji je postavljen u Brekovcu /Brekoc/ samo jednom su mi se obratili, rekavši da treba da ih pozdravim.

Na dan 24. marta 1999, započeli su vazdušni udari NATO-a na Srbiju. Od toga dana, moja porodica i ja više nismo mogli da izlazimo. Na dan 25. marta 1999, snage VJ-a su otišle u sela Deva /Deve/ i Babaj /Babaj/, gde su ubili osam muškaraca civila. Komandant VJ-a Dragan, ne znam mu prezime, došao je u našu kuću 26. marta. Rekao je mojim stričevima Pjeteru Dedi i Gjonu Dedi da treba da sahrane neka tela. Pjeter i Gjon su otišli i kada su se vratili, rekli su nam da su u Devama sahranili osmoricu muškaraca. Moji stričevi su rekli da su ovi muškarci su sahranjeni u redu u nekoj vrsti masovne grobnice. Prema onome što sam čula kasnije, nakon rata, porodice su iskopale tela. Tela su zatim ponovo sahranjena na groblju u Devama.

Na dan 27. marta u 14:30 časova, snage VJ-a koje je predvodio Dragan došle su u našu kuću i dale su nam jedan sat da odemo odatle. Seli smo na traktore i u automobile i krenuli smo prema Korenici /Korenicē/. Kada smo stigli u Korenicu, VJ i policija su naredili mladim ljudima, ženama i deci da ostanu na poljani, a starije i bolesne su poslali u jednu od kuća u selu. Ja sam bila među onima koji su trebali da ostanu na poljani. Po noći nam je dozvoljeno da odemo u kuću.

Na putu za Korenicu su nas pratila vozila VJ-a. Nisam mogla da procenim broj vojnika uključenih u ovu operaciju, ali mogu reći da ih nije bilo mnogo. Ostali smo u Korenici nedelju dana. Tokom te nedelje tamo nisam videla da je počinjeno nijedno krivično delo. U konvoju koji je krenuo iz Korenice bilo je oko 1.000 ljudi. Bilo je ljudi koji su proterani iz drugih obližnjih sela. Kada smo stigli u Meja-Orize /Meje-Orize /, pripadnici VJ-a su zaustavili konvoj i naredili su ljudima da odu i smeste se po različitim kućama u Korenici /kao u originalu/. Zajedno sa mojom porodicom, otišla sam u kuću Prenda Markaja, gde sam bila tri nedelje.

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

Tokom ove tri nedelje, ostali smo u kući čekajući da vidimo šta će se desiti. VJ i policija bi patrolirali selom i ljudi se nisu usuđivali da izađu. Vojnici VJ-a su naredili ljudima da ostanu po kućama. Selo je bilo okruženo iz svih pravaca.

Na dan 27. aprila u 06:30 časova, vojnici VJ-a su došli u našu kuću i prisili su nas da je napustimo. Prvo su pretukli Bekima, sina Marka Markaja, a onda su nam, vičući i gurajući nas puškama, uzeli sve dragocenosti. Videla sam kako moj otac daje svoj novac, prsten i sve drugo što je imao u džepu. Vojnici su stalno pucali u vazduh. Vojnici su kundacima pretukli moga strica Pashka Dedu. Tukli su i pljačkali samo muškarce.

Odvojili su nas od muškaraca. Zajedno sa ostalim ženama i decom isterali su nas iz kuće. Vojnici su nas terali da podignemo tri prsta i da pokažemo "četnički" znak. Morali smo da vičemo "Srbija, Srbija" što jače možemo. Izlazila sam iz kuće. Okrenula sam glavu i videla sam svoga oca Marka Dedu, starog 47 godina, moga strica Pashka Dedu, starog 42 godine, moga rodaka Lintona Dedu, starog 16 godina, Prenda Markaja, starog 60 godina, Prendovog sina, Pashuka Markaja, starog 38 godina, Marka Markaja, starog 65 godina, dvojicu Markovih sinova, Bekima Markaja, starog 23 godine i Petrira Markaja, starog 27 godina i Skendera Pjetrija, starog 27 godina, koje su naterali da se postroje u dvorištu ispred kuće.

Nisam bila ni 20 metara daleko od kuće, kad sam začula brojne pucnje kako dopiru iz dvorišta. Pogledala sam unazad i videla kako muškarci leže na zemlji. Odmah sam shvatila da su pucali na moga oca i ostale muškarce. Nisam znala da li su mrtvi ili ne. Nastavila sam da gledam tamo i videla vojnike koji su još uvek pucali, ali ne prema telima. Mislim da je pucnjava trajala ukupno oko dva minuta. Bila sam prestravljena, pomislila sam da je to takođe mogla biti moja i sudbina drugih seljana.

Svuda unaokolo se pucalo, kuće su gorele, išla sam brzim korakom i izašla sam iz sela. Pridružili su nam se drugi civili i zajedno smo formirali konvoj. Stigli smo do glavnog puta koji povezuje Đakovicu, Korenicu, Ponoševac /Ponoshec/ i Junik /Junik/. Zajedno sa masom ljudi, krenuli smo prema Đakovici. Između Korenice i Meje /Meje/, pre nego što smo stvarno stigli u Meju, sa razdaljine od oko 50 metara, videla sam osam tela pokrivenih ćebadima. Videla sam vojnike VJ-a koji su utovarivali tela u kamion VJ-a i čula sam jednog od vojnika kako kaže vozaču da ide za Đakovicu. Vojnik je rekao ljudima u konvoju da idu za kamionom /original nejasan/.

U konvoju su bile samo žene i deca. Na samom prilazu Meji, videla sam kako nam se približavaju pripadnici paravojske. Počeli smo da hodamo brže kao bi ih izbegli. Bilo ih je oko 20 i imali su svetlo smeđe kaubojske šešire. Lica su im bila obojena imalinom, a nosili su trake oko glava. Kada smo prošli pored Meje, videla sam mnogo vojnika VJ-a, a iz tog pravca sam čula pucnjavu. Stigli smo u Đakovicu, gde se kod katoličke crkve sveštenik pridružio konvoju. Otišli smo u Park slobode blizu bolnice "Isa Grezda". Došli su policajci i rekli nam da nam nije dozvoljeno da se odmaramo i da moramo da idemo za Albaniju.

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

Krenuli smo pešice u pravcu Prizrena /Prizeren/. Kada smo stigli u selo Bistražin /Bishtazhin/ zaustavila nas je policija na kontrolnom punktu. Sećam se da nas je bilo dve kolone ljudi. U našoj koloni su bili žene i deca, a u drugoj koja se pridružila kasnije, takode je bilo mladih muškaraca. Policija je izdvojila deset mladića iz konvoja. Držali su nas na kontrolnom punktu dva ili tri sata, a zatim nam je dozvoljeno da nastavimo dalje. Pustili su moga strica Antona Dedu i on nam se pridružio. Moga rodaka Gustina Markaja, starog 28 godina, i ostale muškarce držali su deset dana u vinskom podrumu u jednoj kući u Čerimu /Qerim/. Kada su pustili Gustina, od njega sam čula da je zajedno sa njim takode pušten Arben Kqiri, star 20 godina, dok su osatale poslali u Albaniju. Obavljena su dodatna istraživanja i na kraju je ustanovljeno da su ovi muškarci nestali i oni se i danas vode kao nestali. Moj rodak Gustin Markaj živi u Guski.

Kada smo stigli do brda Gradiš /Gradish/, vojnici VJ-a su prišli svešteniku i rekli su mu da je onima sa kolima i traktorima dozvoljeno da se voze prema granici, a da oni koji idu peške treba da se vrate u sela.

Stigli smo u Bistražin. Tamo smo, zajedno sa mojom rodbinom koja je brojala 50 osoba, boravili u kući moga strica/ujaka. Ostala sam u toj kući dve nedelje, a onda se moja porodica preselila kod drugog rodaka u istom selu. Tu smo ostali dok snage NATO-a nisu stigle na Kosovo. Kada smo se vratili u Gusku, otišli smo do naše kuće. Srbi su kuću opljačkali, sve je bilo uništeno, a stoka pobijena.

U mojoj porodici nije bilo pripadnika OVK-a /Oslobodilačke vojske Kosova/. Moj rodak Gjergj Deda je vođa Liberalne političke stranke Kosova /Partia Liberale Kosova/ u Prištini /Prishtinë/. Mislim da su se iz tog razloga Srbi okomili na moju porodicu.

U trenutku kada su moj otac i drugi muškarci postrojani i streljani, oni su bili nenaoružani. U kući nismo imali oružja.

Vojnici VJ-a koji su uzeli učešća u vojnoj operaciji koju sam opisala u svojoj izjavi nosili su tamno i svetlo zelene, smeđe i crne maskirne uniforme. Imali su kaubojske šešire, a neki su imali trake oko glava. Neki su nosili maske. Ne sećam se kakve su oznake vojnici VJ-a imali na svojim uniformama. Prepoznajem maskirnu šaru koju mi je pokazao istražitelj Međunarodnog suda Paolo Pastore Stocchi.

Policajci su nosili plave maskirne uniforme i bezbol kape. Ne sećam se kakve su oznake policajci imali na svojim uniformama. Prepoznajem maskirnu šaru koju mi je pokazao istražitelj Međunarodnog suda Paolo Pastore Stocchi.

Policija nije učestvovala u vojnim operacijama koje sam opisala u svojoj izjavi. Oni su jedino patrolirali putem dok smo bili u konvoju. Nije mi poznato da li su pripadnici paravojnih formacija pripadali jedinicama Arkana ili Šešelja. Primetila sam da se drugačije ponašaju u odnosu na vojnike VJ-a. Nisu nosili redovne uniforme,

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

imali su dugačku kosu i nisu se ponašali po vojničkim pravilima. Čula sam da su bili veoma okrutni prema svojim žrtvama.

Nemam drugih informacija koje bih mogla da dodam u ovoj izjavi.

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

POTVRDA SVEDOKA

Ova izjava od šest strana je istinita po mom znanju i sećanju. Izjavu sam dala dobrovoljno i svesna sam da se može upotrebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvana da javno svedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Potpis: /potpisano/
(svedok)

Datum: 8. april 2000.
Paraf: /parafirano/
(ostali prisutni)

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Taulant Saraqini, prevodilac, potvrđujem sledeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovan i ovlašćen od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim s albanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na albanski jezik.
- 2) Merita Deda mi je dala do znanja da govori i razume albanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno preveo s engleskog na albanski jezik u prisustvu Merite Dede, koja je, po svemu sudeći, čula i razumela prevod ove izjave.
- 4) Merita Deda je potvrdila da su, po njenom znanju i sećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite, onako kako sam ih preveo, što je potvrdila svojeručnim potpisom na predviđenom mestu.

Datum: 8. april 2000.

Potpis: /potpisano/

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

Potpis/paraf svedoka: /potpisano/

Ostali prisutni: /potpisano/

DODATAK IZJAVI Merite DEDAJ

Uz moju izjavu od 08. aprila 2000., želim napraviti slijedeće izmjene:

Izmjene:

1. Stranica 1 i stranica 2 odlomci 1 i 2 - Moje prezime se pravilno piše DEDAJ.
2. Stranica 2 odlomak 5 – Snage VJ su ubile osam muškaraca u selima Deve i Babaj 27. marta 1999.
3. Stranica 2 odlomak 5 – Moji stričevi su sahranili tijela 28. marta a ne 26. marta.
4. Stranica 2 odlomak 6 – Iz Guske smo otišli 29. marta 1999. a ne 27. marta.
5. Stranica 3 odlomak 6 – Vidjela sam dva (2) tijela a ne osam.
6. Stranica 4 odlomak 4 – U Bishtazhinu smo odsjeli u kući moje tetke a ne mog strica.

Potpisano: */potpis:/* Merita DEDAJ

Datum: 12. juli 2002.

U prisustvu: */handwritten:/* Anette MURTAGH

/Žig MSKJ na kojem piše:/

Predsjedavajući oficir

13

Pravilo 92 bis

03654101

ADDENDUM TO STATEMENT OF Merita DEDAJ

Further to my witness statement dated 8th April 2000, I wish to make the following corrections:

Corrections:

1. Page 1 and Page 2 paras 1 and 2: - The correct spelling of my family name is DEDAJ.
2. Page 2 para 5 - The VJ forces killed the eight men in Deve and Babaj villages on the 27th March 1999.
3. Page 2 para: 5 - The bodies were buried by my uncles on the 28th March not the 26th March.
4. Page 2 para 6:- We left Guska on the 29th March 1999 not the 27th March.
5. Page 3 para 6:- I saw two (2) bodies not eight.
6. Page 4 para 4: - We stayed at my aunt's house in Bishtazhin not my uncle's.

Signed: Merita Dedaj²

Dated: 12/07/02

Witnessed by:

[Handwritten signature]

